

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра національної безпеки**

СИЛАБУС

**вибіркового освітнього компонента
РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ КОЛЕКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ**

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Регіональні системи колективної безпеки»

Розробник: Дмитренко О.М., кандидат військових наук, завідувач кафедри національної безпеки.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

доц. О. М. Дмитренко

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри національної безпеки, протокол № 6 від 10 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. О. М. Дмитренко

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти		Вибірковий
		Рік навчання 8-й
Семестр 7-й		
Лекції 10 год.		
Практичні (семінарські) 20 год.		
Самостійна робота 110 год.		
Консультації 10 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 150/5		
ІНДЗ: немає		
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Дмитренко Олег Миколайович

Науковий ступінь: кандидат військових наук

Посада: завідувач кафедри національної безпеки

Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса): +380678005650, dmytrenko.oleh@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання на електронний розклад): <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового компонента «Регіональні системи колективної безпеки» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Регіональні системи колективної безпеки» є формування у здобувачів розуміння змісту колективної безпеки, основних національних інтересів і їхніх пріоритетів, а також усвідомлення загроз і ризиків у різних сферах суспільного життя та ролі регіональних безпекових інституцій.

Поставлена мета обумовлює такі **основні завдання**:

- розкрити ключові категорії та поняття, що стосуються реалізації зовнішньополітичних стратегій держав;
- вивчити концептуальні засади практичного втілення зовнішньої політики країн окремих регіонів;
- дослідити місце й значення окремих держав у світовій і регіональній політиці;
- знати пріоритетні напрями та специфіку зовнішньополітичних стратегій окремих регіонів світу.
- навчити здобувачів самостійно здійснювати аналіз основних напрямів зовнішньої політики держав;
- уміти визначати стратегічні політичні позиції окремих країн у системі міжнародних відносин;

- аналізувати міжнародно-політичну ситуацію, орієнтуватися в ній і прогнозувати її подальший розвиток з урахуванням особливостей зовнішньої політики конкретних держав;
- добирати ефективні шляхи розв'язання актуальних проблем, інтерпретувати та оцінювати отримані результати, а також передбачати можливі наслідки прийняття рішень у сфері міжнародних відносин.

3. Soft skills:

- критичне та аналітичне мислення (дослідження та комплексний розгляд міжнародних процесів у різних вимірах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, соціальному, культурному та інформаційному);
- навички аргументованого усного та письмового мовлення (участь у дискусіях в сфері міжнародної безпеки, підготовка есе та аналітичних записок, уміння вести дипломатичне та ділове листування);
- комунікативні навички та вміння працювати в команді (розв'язання проблем суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами);
- здатність до прийняття виважених рішень у кризових ситуаціях (оцінка діяльності міжнародних організацій та урядів окремих держав та недержавних суб'єктів в кризових і конфліктних ситуаціях);
- навички роботи з інформацією та цифрова гігієна (критичне осмислення джерел, налаштування інструментів захисту персональних даних та анонімності);
- етична відповідальність та повага до людської гідності (дотримання академічної доброчесності, розуміння засад дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету);
- навички самоорганізації та управління часом (виконання самостійних досліджень, моніторинг міждисциплінарних домліджень);
- адаптивність і готовність до навчання впродовж життя (постійне оновлення знань про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях, зміни у безпековому середовищі та основоположні принципи норм міжнародного права).

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Тема 1. Поняття та теоретичні основи колективної безпеки.	22	2	2	16	2	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 14
Тема 2. Універсальна система колективної безпеки в рамках Організації об'єднаних націй.	21	2	2	16	1	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 14
Тема 3. Регіональна безпека.	24	2	4	16	2	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 14
Тема 4. Системи європейської безпеки.	24	2	4	16	2	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 14
Тема 5. Системи колективної безпеки американського регіону.	20		4	15	1	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 14
Тема 6. Особливості систем колективної безпеки держав Азії.	21	2	2	16	1	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 15
Тема 7 Системи колективної безпеки країн Африки.	18		2	15	1	ВЗ+ДС+РЗ/К/ 15
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Методи контролю: ВЗ – відвідування занять, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз документу тощо.

Питання для обговорення на практичних заняттях

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та теоретичні основи колективної безпеки. 1. Визначення колективної безпеки. Колективна безпека як система міжнародних відносин. Особливості наукових інтерпретацій поняття колективної безпеки. 2. Концепції безпеки. Кооперативна безпека. Гуманітарне втручання. Теорія демократичного світу. Теорія транснаціональних мереж. Теорії емансипації. Теорії сек'юритизації. Теорія інсек'юритизації. 3. Ознаки колективної безпеки. Структура колективної безпеки. Співвідношення понять колективна безпека та міжнародна безпека. 4. Етапи розвитку формування сучасних систем колективної безпеки. 5. Колективна безпека як інститут права.	2 год.
2	Тема 2. Універсальна система колективної безпеки в рамках Організації об'єднаних націй. 1. Поняття універсальної системи колективної безпеки та її еволюція в ХХ столітті. Внесок Ліги Націй в формування системи колективної безпеки. 2. Концепція колективної безпеки ООН. Положення Статуту ООН про колективну безпеку. 3. Органи ООН, що забезпечують колективну безпеку. Проблеми діяльності Ради безпеки ООН. 4. Миротворчі сили ООН та їх роль у реалізації концепції колективної безпеки.	4 год.
3	Тема 3. Регіональна безпека. 1. Поняття регіональної безпеки. Елементи регіональної безпеки. 2. Регіональна ідентифікація як чинник формування системи колективної безпеки. 3. Регіональна безпека як складова національної безпеки. 4. Регіональна безпека як складник потенціалу іміджу території. 5. Політичні та правові засоби забезпечення регіональної безпеки.	2 год.
4	Тема 4. Системи європейської безпеки. 1. Інституціональні засади Європейської стратегії безпеки (ЕСБ). 2. Європейська система безпеки і оборони (ESDI). Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). 3. Забезпечення колективної безпеки інститутами ЄС. Рада щодо координації зовнішньої політики і безпеки ЄС. 4. Невоєнні підходи ЄС до безпеки. Європейська політика сусідства. 5. Етапи реформування секторів безпеки країн ЄС. 6. Західноєвропейський Союз (ЗЄС) в системі колективної безпеки. 7. Співпраця з НАТО, яка гарантує забезпечення безпеки в Європі. 8. Проблеми реалізації системи колективної безпеки в сучасній Європі.	4 год.
5	Тема 5. Системи колективної безпеки американського регіону. 1. Міжнародний союз американських республік як прообраз сучасної системи міжамериканської колективної безпеки. 2. Організація американських держав (ОАД), її структура та функції у сфері миру та безпеки.	2 год.

	<p>3. Міжамериканська комісія з питань зв'язку, Міжамериканський комітет боротьби з тероризмом, Нарада міністрів юстиції і міністрів або генеральних прокурорів Північної і Південної Америки.</p> <p>4. Співробітництво Організації американських держав та Сполучених Штатів Америки у сфері інформаційної безпеки. Проблема регіональної нестабільності як дисфункція ОАД.</p> <p>5. Вплив НАТО на стан і перспективи розвитку середовища безпеки американського регіону.</p>	
6	<p>Тема 6. Особливості систем колективної безпеки держав Азії.</p> <p>1. Локальні системи колективної безпеки Азії. Роль КНР в системі колективної безпеки держав Азії.</p> <p>2. Безпекові принципи в діяльності Асоціації країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Концепція «співтовариства безпеки» АСЕАН як геополітична модель національної безпеки. Асеанівський регіональний форум.</p> <p>3. Участь держав-членів АСЕАН у антитерористичній боротьбі. Військово-політичні доктрини країн-учасниць АСЕАН.</p> <p>4. Досвід діяльності «Ташкентської п'ятірки».</p> <p>5. Шанхайська організація співробітництва (ШОС).</p> <p>6. Ліга арабських держав (ЛАД) і міжарабська система колективної безпеки. Структурно-функціональна характеристика Ради Спільної оборони Ліги арабських держав. Проблеми реалізації норм Договору про спільну оборону ЛАД в сучасних міжнародних відносинах.</p>	4 год.
7	<p>Тема 7. Системи колективної безпеки країн Африки.</p> <p>1. Організація африканської єдності (ОАЄ). Форми та результати діяльності ОАЄ щодо ліквідації колоніалізму та расистських режимів в Африці. Робота ОАЄ у сфері економічної безпеки регіону – «Лагоський план дій».</p> <p>2. Рада з миру та безпеки АС. Вплив Лівії на трансформацію ролі Африканського Союзу (АС) у забезпеченні миру та безпеки.</p> <p>3. Специфіка застосування Африканських резервних сил постійної готовності (АРСПГ).</p> <p>4. Взаємодія Африканського союзу з ООН щодо забезпечення безпеки.</p> <p>5. Проблеми реалізації безпекових заходів в африканському регіоні.</p>	2 год.
	Всього	20 год.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Безпека та стабільність у світі – необхідна передумова успішної глобалізації.
2. Геополітичні химери та дії Росії, що руйнують безпеку та стабільність у сучасному світі.
3. Переваги та недоліки використання різних форм безпекових інститутів в історії міжнародних відносин.
4. Досвід організацій колективної безпеки, (Ліга націй, ООН та ОБСЄ).
5. Абсурдність війни як продовження політики іншими засобами в глобалізованому світі.
6. Зв'язок між інституціалізацією та ефективністю міжнародного безпекового співробітництва.
7. Союзницьке співробітництво демократичних країн і єдиний підхід до цінностей та преференцій.
8. Роль лідерів великих країн у процесі інституційного будівництва міжнародних структур та безпекового співробітництва.
9. Обмеження свободи дій держав у рамках військово-політичних союзів.
10. Фактори розвитку довіри між Швецією та НАТО.

11. Стратегічне партнерство між США та іншими країнами (Ізраїлем, Японією, Південною Кореєю, Австралією) – ключ до стабільності та безпеки відповідних регіонів.
12. Російська геополітика як індульгенція на міжнародні злочини та невизнання міжнародного права.
13. Парадигми феномена війни Карла фон Клаузевіца.
14. Сучасні війни та ідентичність народів.
15. «Біполярний світоустрій» і стабільність в Європі.
16. Кубинська криза 1963 року та співпраця між США та європейськими союзниками в НАТО.
17. Вихід Франції з військової структури НАТО.
18. Переможці у «холодній війні».
19. Ефективність ядерного стримування.
20. Група ядерного планування НАТО.
21. НАТО і РФ: етапи відносин.
22. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 року та проблеми роззброєння.
23. Ядерне роззброєння України.
24. Роль НАТО в стабілізації Балкан після розпаду СФРЮ.
25. Роль Сполучених Штатів Америки в операціях НАТО на Балканах.
26. Основні помилки в політиці НАТО стосовно РФ.
27. Україна і План дій щодо членства в НАТО.
28. Річні національні програми «Україна-НАТО».
29. НАТО і сучасні російські загрози.
30. Системна криза російського режиму.
31. Фейки російської пропаганди.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач має виконати у повному обсязі усі види діяльності із освітнього компонента, бути присутнім на аудиторних заняттях. Якщо здобувач відсутній на занятті, він може надіслати виконане семінарське заняття у письмовому вигляді (конспект заняття тощо). Претендувати на максимальну кількість балів можна, якщо семінарське заняття виконане у вигляді доповіді по одному з навчальних питань, із супроводом презентації, використана нова актуальна наукова література, робота не містить порушень авторських прав.

Освітній процес відповідає Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р., протокол Вченої ради № 8, наказ ректора № 269-з (<https://surl.li/toabwa>). Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. При цьому здобувач повинен набрати не менше 60 балів.

Конфліктні ситуації вирішуються згідно Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, затвердженого Вченою радою 29.09.2024 р., протокол № 13 (<https://surl.li/hxphqc>).

Згідно із Порядком визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2024 р., протокол Вченої ради № 11, наказ ректора № 302-з (<https://surl.li/tcvakl>), Положенням про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29.08.2024 р., протокол Вченої ради № 11, наказ ректора № 302-з (<https://surl.li/cstbnj>) здобувач може отримати найвищу кількість балів за певні теми, якщо взяв участь у тренінгу, конференції, науковому семінарі, проблемній групі та ін.

Здобувач вчасно здає усі види робіт. Викладач інформує про терміни здачі практичних робіт.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Вид контролю	Вид навчальної діяльності	Оцінювання
Поточне оцінювання	<i>Робота на лекціях:</i>	
	- присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 1 бал
	- участь у експрес-опитуванні	за правильну відповідь 0,4 бала
	<i>Всього за роботу на лекціях здобувач може отримати до 7 балів</i>	
	<i>Робота на практичних заняттях.:</i>	
	- присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 бала
	- доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)	за кожну доповідь з презентацією максимум 5 бали
- участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, усне опитування, рішення практичних задач	за правильну відповідь 0,5 бала	
<i>Всього за роботу на практичних заняттях здобувач може отримати до 60 балів</i>		
Самостійна робота		
	Самостійна робота: опрацювання навчально-методичної літератури через конспектування, створення тез, анотацій та рецензій, підготовку рефератів; виконання практичних завдань, тестів, створення презентацій тощо.	до 1,3 бала.
<i>Всього за самостійну роботу здобувач може отримати до 13 балів</i>		
Рубіжний контроль	Контрольна робота	за кожне правильно виконане завдання – 5 балів. максимальна оцінка – 10 балів
	Контрольна робота	за кожне правильно виконане завдання – 5 балів. максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, виконання досліджень тощо	Згідно з рішенням кафедри
Підсумковий контроль	Залік виставляється за результатами поточного та рубіжного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни	Критерії оцінювання зазначено в п. VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- 1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- 2) обов'язкове посилання на джерело інформації у разі використання, ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 3) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- 4) дотриманні принципів та положень Кодексу професійної етики;
- 5) надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень, джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із

коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо деделайнів та перескладання

Поточний контроль за темами освітнього компонента здійснюється в рамках практичних занять, що проводяться згідно з розкладом.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем усної відповіді щодо питань плану теми, то здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Не допускається підвищення здобувачем балів, що отримуються в ході поточного контролю знань, шляхом зарахування балів за результатами лише усних відповідей.

Здобувач має право повторно скласти поточний контроль за темою шляхом виконання комплексного завдання у формі есе. Комплексне завдання у формі есе передбачає вивчення студентом відповідного питання плану за темою.

Есе повинно містити такі елементи: титульний аркуш із зазначенням відомостей про автора та теми; зміст (за необхідності), в якому викладається структура есе з наведенням сторінок розміщення його окремих частин; вступ (обсягом в 5 – 10 речень) в якому міститься обґрунтування актуальності питання і його постановка; основна частина обсягом 3 – 6 сторінок А4 (шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, усі поля – 2 см) в якій наводяться думки автори з порушення питання та їх аргументація; список використаних джерел (мінімум 5 праць наукового характеру), оформлений у відповідності з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Загальний обсяг есе разом зі списком використаних джерел 4 – 7 сторінок, не рахуючи титульного аркуша.

Повторно виконати роботу, що проводиться в рамках підсумкового контролю, не можна. Здобувач освіти може виконати підсумкову роботу, якщо він її не виконував у відведений для цього час.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету

Питання, що виносяться на залік.

1. Основні риси підходів до визначення безпеки в міжнародних відносинах.
2. Система міжнародної безпеки та її основні характеристики.
3. Фактори ефективності системи міжнародної безпеки.
4. Сучасні загрози міжнародній безпеці:
5. Основні фактори конфліктів у сучасному світі.
6. Проблема запобігання третью світової війни та роль національних і регіональних форм безпеки в цьому процесі.

7. Поняття та основне значення «національної безпеки» з позиції суверенітету.
8. Ключові елементи національної безпеки.
9. Наукове поняття «національного інтересу» та «суспільного інтересу» та різноманітність підходів до їх пояснення.
10. Система захисту та реалізації національної безпеки.
11. Визначення та принципи колективної безпеки.
12. Правова база колективної безпеки.
13. ООН як універсальна система колективної безпеки.
14. ОБСЄ в системі колективної безпеки.
15. Рада Європи в системі колективної безпеки.
16. Ісламська конференція в системі колективної безпеки.
17. Інші військові формування, одним із принципів яких є колективна безпека:
18. Союз південноамериканських націй.
19. Шанхайська організація співробітництва.
20. Організація Договору про колективну безпеку.
21. Африканський Союз.
22. НАТО та його структура.
23. Основні функції НАТО.
24. «Розширення НАТО на Схід» та його місія.
25. Програма «Партнерство заради миру».
26. Діяльність НАТО в регіонах світу.
27. Проблеми реструктуризації НАТО.
28. Трансформація системи євробезпеки в постбіполярну епоху.
29. Проблема визначення загроз політичній безпеці європейських країн:
30. Міжнародний тероризм.
31. Сучасні екологічні загрози.
32. Ядерна небезпека.
33. Етнічні та релігійні конфлікти.
34. Міжнародна організована злочинність.
35. Поширення тоталітарних сект.
36. Неконтрольована міграція.
37. Роль Німеччини в новій конфігурації сил та європейській безпеці.
38. Колишня Югославія як постійний фактор потенційного конфлікту для сучасної системи міжнародної та європейської безпеки.
39. Роль НАТО у формуванні та підтримці європейської та глобальної безпеки.
40. «Американська складова» системи євробезпеки.
41. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС як ключовий інструмент європейської безпеки.
42. Перспективи та потенційні наслідки розширення західноєвропейських інтеграційних структур та нові проблеми колективної безпеки в Європі.
43. Концепція національної безпеки України.
44. Правова основа безпеки в Україні.
45. Національні інтереси України.
46. Характеристика основних загроз національній безпеці України.
47. Система національної безпеки України.
48. Відносини України з сусідами з позиції безпеки.
49. Роль українського фактору у формуванні європейської безпеки.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
----------------	---------------------

90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основні нормативні акти

1. Закон України «Про дипломатичну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19> (дата звернення - 20.12.2025).
2. Закон України " Про національну безпеку України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення - 20.12.2025).
3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення - 20.05.2022).

Підручники, навчальні посібники

1. Глобальна та національна безпека: словник-довідник/уклад.: Г.П.Ситник, О.І.Пошедін, М.М. Шевченко, С.П.Завгородня, М.Г.Орел; за заг. ред. Г.П.Ситника. К.: НАДУ, 2016. 164 с.
2. Глобальна та національна безпека: підручник/авт. кол. :В..І. Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф. Смолянук та ін. Київ : НАДУ, 2016. 784 с
3. Довідник НАТО. – URL: <https://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-ukr-2006.pdf> (дата звернення - 26.11.2025).
4. Патійчук В. О. Міжнародна та регіональна безпека: словник-довідник для магістрів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійних програм «Міжнародні відносини», «Регіональні студії» та «Суспільні комунікації». Луцьк: ФОП Іванюк В. П., 2021. 54 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Development of an Inter-American strategy to combat threats to Cybersecurity (Resolution adopted at the fourth plenary session, held on June 10, 2003). URL: http://www.oas.org/juridico/english/ga03/agres_1939.htm (дата звернення – 24.11.2025).
2. Lagos Plan of Action for the Economic Development of Africa 1980-2000. Reprinted by the OAU. URL: https://web.archive.org/web/20070106003042/http://uneca.org/itca/ariportal/docs/lagos_plan.PDF (дата звернення - 24.11.2025).
3. Rita Floyd & Stuart Croft. European non-traditional security theory. EU GRASP Working Paper №1, February 2010. Seventh Framework Programme. – URL: <http://www.eugrasp.eu/wp1-european-non-traditional-securitytheory-by-rita-floyd-stuart-croft/> (дата звернення - 24.11.2025).
4. Зінченко О.А. Регіональна безпека як складник потенціалу іміджу території. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип.30. С. 145-149.
5. Кіндратець, О. М. Нові виклики європейській системі колективної безпеки в умовах глобалізації. Інститут міжнародних відносин центр досконалості Жана монне Taras Shevchenko national university of Kyiv institute of international relations Jean Monnet centre of excellence, 2021.

6. Кравченко, М.В. Африканський Союз: основні етапи розвитку та сучасні виклики. Актуальні проблеми історії і філософії у дослідженнях молодих учених: збірник тез учасників конференції молодих учених. 2019. С. 41-47.
7. Кучик, О. С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. Політичне життя. 2022. №1. С. 61-68.
8. Лісогорова, Катерина, Свистун Діана. Від Ліги Націй до ООН: історія становлення універсальних міжнародних організацій колективної безпеки. Актуальні проблеми правознавства. 2021. №1. С. 5-11.
9. Ліщинський І.О., Лизун М.В. Загрози регіональній безпеці в Європі. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2020/42-2020/20.pdf> (дата звернення - 24.08.2023).
10. Ліщинський Ігор, Лизун Марія. Концептуальні візії регіональної та глобальної безпеки. Вісник Економіки. 2020. №2. С. 148-161.
11. Ліщинський, Ігор. Політика територіальної когезії в контексті регіональної безпеки ЄС. Журнал європейської економіки. 2020. №4. С. 387-403.
12. Мазуренко В., Панченко Є., Яценко О. Стратегія АСЕАН на світовому енергетичному ринку в умовах його трансформації. Economic Analysis, Volume 30. No. 3. 2020. С. 16-24.
13. Філянїна, Л. А. Колективна безпека та колективний захист у системі міжнародних відносин. Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2021. 227 с.
14. Фурсіна Н. А. Еволюція розвитку збройних сил та концепцій воєн. Економіка та держава № 10. 2018. С. 86-90.
15. Цевельов, О. Є. Колективна система безпеки: сучасні підходи та проблеми. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2020. №6. С. 98-104.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://hvylya.net/category/analytics>
2. <http://mfa.gov.ua>
3. <http://rada.gov.ua>
4. <http://www.nbu.gov.ua>
5. <http://www.ukrexporth.gov.ua>
6. www.ucipr.kiev.ua